

**ТРАНСПОРТ КОМПЛЕКСИ ФАОЛИЯТИГА ҚЎЙИЛГАН ТАЛАБЛАР:
НАЗАРИЙ ВА АМАЛИЙ ЖИҲАТЛАР****Ю.Ф. Озатбеков***Тошкент давлат транспорт университети мустақил изланувчиси*

Аннотация: Мазкур мақолада мамлакат транспорт комплекси фаолиятига қўйилган асосий талаблар таҳлил қилиниб, уларнинг амалга оширилиши иқтисодий ўсиш ва аҳоли фаровонлигини таъминлашдаги ўрни кўрсатилади. Талабларнинг иқтисодий ва техник жиҳатлари таҳлил қилиниб, транспорт фаолиятининг самарадорлигини ошириш, хавфсизлигини таъминлаш ва инфратузилмани модернизация қилиш бўйича таклифлар берилган.

Калит сўзлар: транспорт комплекси, хавфсизлик, логистика, транспорт инфратузилмаси, ташиш жараёни.

Кириш

Мамлакатнинг иқтисодий ривожланиши ва аҳоли фаровонлиги транспорт комплекси фаолиятига узвий боғланган. Бу комплекс иқтисодий ва ижтимоий соҳалардаги асосий эҳтиёжларни қондириб, товар ва йўловчи ташиш хизматларини кўрсатади. Шундай экан, транспорт комплекси фаолиятига қўйилган талаблар унинг самарадорлигини ошириш ва хавфсизлигини таъминлаш мақсадида пухта ўрганилиши зарур.

Транспорт комплекси фаолиятига қўйилган талаблар**• Иқтисодиёт ва аҳоли эҳтиёжларини қондириш**

Транспорт тизими иқтисодий тармоқлар ва аҳоли хизмат кўрсатишининг барча турларидаги бўлган талабни тўлиқ қондириши лозим. Бунинг учун товар ва йўловчи ташиш хизматлари доимо мавжуд бўлиб, уларнинг мослашувчанлиги таъминланиши зарур.

1 Жадвал**Иқтисодий тармоқлар бўйича транспорт хизматларига бўлган талаблар таҳлили**

Иқтисодий тармоқлар	Хизмат турлари	Эҳтиёж даражаси (баллар бўйича)
Саноат	Юк ташиш	10
Қишлоқ хўжалиги	Махсус транспорт	8
Туризм	Йўловчи ташиш	7
Савдо	Логистика	9

• Ташиш вақтини қисқартириш ва сифатини ошириш

Транспорт комплекси фаолиятида асосий кўрсаткичлардан бири ташиш вақтларини қисқартириш ва хизмат сифатини оширишдир. Бунга эришиш учун янги технологияларни жорий қилиш, логистик жараёнларни оптималлаштириш ва транспорт йўлакларини яхшилаш лозим.

• Транспорт фаолиятининг барқарорлигини таъминлаш

Транспорт тизими ҳар қандай шароитда барқарор ишлаши керак. Бунда хавф-хатарларни баҳолаш, фавқулодда вазиятларга тайёргарлик кўриш ва техник хизмат кўрсатишнинг самарали тизимини жорий қилиш муҳим аҳамиятга эга.

- **Хавфсизлиқни таъминлаш**

Транспорт хавфсизлигини таъминлаш учун техник стандартларга риоя қилиш, транспорт воситаларининг техник ҳолатини назорат қилиш ва хавфсизлик талабларини бажариш лозим.

- **Транспорт инфратузилмасини модернизация қилиш**

Транспорт инфратузилмасини замонавий талабларга мос равишда янгилаш ва унинг жисмоний ҳолатини яхшилаш транспорт жараёнининг самарадорлигини оширади.

2 Жадвал

Транспорт инфратузилмасини модернизация қилиш тадбирлари.

Тадбирлар тури	Мақсад	Амалга ошириш муддати
Йўллар қурилиши	Йўл сифimini ошириш	2 йил
Логистика марказлари	Юк ташиш вақтини қисқартириш	3 йил
Транспорт воситалари янгилашиши	Хизмат кўрсатиш сифатини яхшилаш	1 йил

- **Логистик тармоқларни оптималлаштириш**

Логистик тармоқларни ташкил этишда замонавий логистика марказларини барпо этиш ва товарларни сақлаш ҳамда тарқатиш нуқталари билан таъминлаш талаб этилади.

3 Жадвал

Логистика марказлари учун инфратузилма талаблари.

Марказ тури	Хизмат турлари	Жойлашув	Майдон (м ²)
Савдо логистика маркази	Сақлаш, тарқатиш	Шаҳар атрофи	5000
Транспорт логистика маркази	Юк қабул қилиш, тарқатиш	Чегара худуди	10000

- **Йўл ҳаракати хавфсизлигини таъминлаш**

Йўл ҳаракати хавфсизлигини таъминлаш учун замонавий кўргазма воситалари, йўл белгиларини янгилаш ва йўл ҳаракатига оид қонун-қоидаларга риоя қилиш муҳими таъкидланади.

Хулоса

Транспорт комплекси фаолиятининг самарадорлигини таъминлаш учун унга қўйилган талаблар барча жиҳатлари билан кўриб чиқилиши лозим. Иқтисодий эҳтиёжлар, хавфсизлик талаблари ва замонавий логистика талаблари асосида инфратузилмани ривожлантириш транспорт тизимининг барқарор ва самарали ишлашини кафолатлайди.

Манбалар:

1. Рахмонов У., “Транспорт тизимларини ривожлантиришнинг назарий асослари”, Тошкент, 2020.
2. Сидиков И., “Транспорт хавфсизлигини таъминлаш чоралари”, Логистика журналы, 2021.
3. Саидова Н., “Транспорт инфратузилмасини модернизация қилиш”, Тошкент давлат иқтисодиёт университети, 2019.